

Tisková zpráva

Předseda Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí se opět pokusil sabotovat pomoc české rodině.

Praha, 31. srpna: Nejvyšší soud odmítnul jako nepřípustné dovolání ředitele Úřadu pro mezinárodně právní ochranu dětí Zdeňka Kapitána, kterou se úřad domáhal zrušení předchozího soudního rozhodnutí Krajského soudu v Brně, které padlo ve prospěch rodiny Michalákových. Jde o další neúspěšný pokus úřadu, který má pomáhat rodinám v cizině, sabotovat projednání případu Michalákových před českými soudy. Již dříve úřad neuspěl se stížností u Ústavního soudu.

Případ Evy Michalákové, které byli v Norsku odebráni synové bez možnosti kontaktu s nimi a rozdělení do dvou různých norských rodin, čeká v současnosti na projednání Evropským soudem pro lidská práva. Protože rodina dlouhodobě čelila přezíravému přístupu některých českých úřadů a obě děti mají české občanství, rozhodla se obrátit se svým případem i na české soudy. Zatímco Krajský soud v Brně jednoznačně konstatoval, že o dětech s českým občanstvím může být vždy rozhodováno u českých soudů, úřad Zdeňka Kapitána se dlouhodobě snaží vyloučit z jejich jurisdikce všechny české děti žijící v cizině.

Eva Michaláková v řízení pokračuje i s ohledem na další rodiny, které v budoucnu budou hledat u úřadu pomoc.

„Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí je formálně opatrovníkem dětí. Namísto podpory rodiny ale už několik let všemi prostředky brání tomu, aby v této věci byly příslušné české soudy. Úřad vedený Zdeňkem Kapitánem se opakovaně odvolával a domáhal zrušení předchozích rozhodnutí soudu, který konstatoval, že rodiče s českým občanstvím mohou hledat ochranu i u českých soudů a že jurisdikci soudů nelze stavět pouze na obvyklém pobytu dětí. Cestou těchto obstrukcí se mu podařilo dosáhnout toho, že řízení formálně zahájené v roce 2014 fakticky ještě vůbec nezačalo,“ říká senátorka Jitka Chalánková, která se případům Michalákových i dalších rodin věnuje. Jde přitom podle ní o precedentní rozhodnutí, které se může dotknout jakékoliv rodiny českých občanů žijících v zahraničí.

O důvodech postoje ÚMPODu lze podle ní pouze spekulovat.

„Opakovaně nás překvapovalo, s jakou sveřepostí se ředitel ÚMPODu snaží zabránit tomu, aby se kauzou Michalákových mohl zabývat i český soud. Několika právními odborníky jsem byla upozorněna, že za touto snahou ÚMPODu ubránit

se jurisdikci českých soudů může být obava, že by úřad musel změnit své postupy při mezinárodních adopcích českých dětí do zahraničí, o kterých české soudy nerozhodují. Děti se posílají do zahraničí na půl roku, aby si zvykly na své potenciální osvojitele, tím se ale změní jejich obvyklý pobyt, a následně o jejich osvojení rozhodují již soudy v přijímajících státech, právě s odkazem na aktuální obvyklý pobyt osvojovaných dětí,“ říká Jitka Chalánková.

Dovolání bylo podle Nejvyššího soudu nejen nepřipustné, protože bylo podáno proti rozhodnutí odvolacího soudu, kterým odvolací soud vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu projednání – v těchto případech zákon podat dovolání výslovně zakazuje – ale navíc bylo podáno měsíc po řádné lhůtě.

Postup řízení před českými soudy

4. 6. 2014 Eva Michaláková podává k Okresnímu soudu v Hodoníně návrh na úpravu poměrů k nezletilým Denisu a Davidovi
1. 12. 2015 okresní soud řízení zastavil s tím, že děti mají obvyklý pobyt v Norsku
6. 6. 2016 Krajský soud v Brně (odvolací soud) zrušil rozhodnutí z 1. 12.2015 a věc vrátil okresnímu soudu.
Soud konstatoval, že *„je nepřipustné odmítnout poskytnutí soudní ochrany nezletilým státním občanům České republiky za situace, kdy to zákon (§ 56 odst. 1 ZMPS¹) výslovně umožňuje“*, a svůj právní názor zopakoval v dalším odvolacím řízení v roce 2017.
- Úřad pro mezinárodní ochranu dětí následně podává ústavní stížnost, ta je odmítnuta.
31. 10. 2016 okresní soud přerušil řízení do doby, než norský soud rozhodne o vrácení dětí
28. 3. 2017 okresní soud poté, kdy norské soudy odmítly vrátit děti Evě Michalákové, pokračuje v řízení
1. 6. 2017 okresní soud opět zastavuje řízení, s tím, že projednání věci brání překážka věci rozsouzené (norským soudem);
-

25. 9. 2017 odvolací soud znovu zrušil rozhodnutí okresního soudu o zastavení řízení

Odvolací senát pod předsednictvím soudce Jiřího Zrůsta uvedl, že „i nyní přezkoumávané rozhodnutí soudu I. stupně, přestože již bylo vydáno po vyslovení závazného právního názoru odvolacího soudu ve dvou zrušujících usneseních, tento názor nerespektuje ... Odvolací soud jednoznačně uzavřel, že bez ohledu na obvyklý pobyt dětí je dána pravomoc českých soudů, neboť obě nezletilé děti mají české státní občanství a opatření přijatá v Norsku k ochraně jejich práv a zájmů nestačí. Navíc rozhodnutí norského soudu nebylo uznáno českými orgány veřejné moci, tudíž v České republice nemá žádné účinky.“

12. 3. 2018 okresní soud opět zastavuje řízení, s tím, že děti jsou integrovány v Norsku a pravomoc českého soudu nelze založit jen na základě českého státního občanství (informace o aktuální situaci dětí soud neměl žádné)

4. 2. 2020 Krajský soud v Brně opět zrušil rozhodnutí okresního soudu o zastavení řízení a nařídil, aby v řízení u okresního soudu pokračoval jiný soudce

Odvolací soud současně nařídil, aby věc v dalším řízení projednal a rozhodl jiný soudce než soudkyně Hana Rotterová, protože „dosavadní postup, přístup k projednávání věci i opakovaná rozhodnutí nerespektující závazný právní názor odvolacího soudu jsou dle odvolacího soudu zdrojem průtahů v řízení a důvodně vyvolávají obavu, že jmenovaná soudkyně není schopna provést řízení a meritorně ukončit spor zákonu odpovídajícím způsobem.“

(od 25. 5. 2018 do 5. 11. 2019 okresní soud pořizoval, na žádost odvolacího soudu, úřední překlad norských rozsudků z let 2011 - 2017)

28. 5. 2020 Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí následně podává dovolání k Nejvyššímu soudu a domáhá se zrušení předchozího rozhodnutí

29. 7. 2020 Nejvyšší soud dovolání zamítá jako nepřijatelné.